

Τι είναι το φοιτητικό κίνημα σήμερα; Ένα παράρτημα των κομματικών νεολαιών και κατ' επέκταση των κομμάτων; Μήπως, ακόμα χειρότερα, δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια ασύνδετη ομάδα ταραξιών που δημιουργούν προβλήματα και προσβάλλουν την εικόνα και την ιστορία ενός κινήματος που κάποτε διαμόρφωνε την πορεία αυτού του τόπου; Ή μήπως, αν το εξετάσει κανείς πιο προσεκτικά θα διαπιστώσει πως το σημερινό φοιτητικό κίνημα είναι φορέας ελλεικρινούς και χωρίς περιστροφές έκφρασης της εποχής και των χαρακτηριστικών της; Στη συνέντευξη που ακολουθεί, ο καθηγητής Γιάννης Πανούσης διερευνά τα ερωτήματα αυτά διερευνώντας τις απαντήσεις που κρύβονται κάτω από την επιφάνεια.

ΘΕΤΙΚΗ η συμμετοχή ΑΡΝΗΤΙΚΗ η συνειδητή

Ο πανεπιστημιακός δάσκαλος Γιάννης Πανούσης συζητά με το «Δημόσιο Τομέα» περί φοιτητικού κινήματος...

Τα έκτροπα που έλαβαν χώρα στη διάρκεια των πρωτανικών εκλογών από συγκεκριμένες ομάδες φοιτητών (;) προκάλεσαν δυσμενείς συζητήσεις και σχόλια για το φοιτητικό κίνημα συνολικά. Είναι όμως αυτές οι ομάδες αντιπροσωπευτικό δείγμα του κινήματος;

Οι στάσεις και αντιλήψεις των φοιτητών μπορούν να ενταχθούν σε τέσσερις τουλάχιστον κατηγορίες:

- (1) Οι αδιάφοροι φοιτητές, οι οποίοι είτε εισήλθαν σε Σχολή που δεν τους συγκινεί είτε στην πορεία των σπουδών βρήκαν άλλα ενδιαφέροντα και δεν πατάνε στις αίθουσες.
- (2) Οι απογοητευμένοι φοιτητές, οι οποίοι δεν συνάντησαν στο Πανεπιστήμιο αυτά που είχαν ονειρευτεί με αποτέλεσμα να σπουδάζουν χωρίς κέφι και αποσπασματικά.
- (3) Οι επιμελείς/επίμονοι φοιτητές, οι οποίοι παρά τις αντιξοότητες συνεχίζουν να ζητάνε τη γνώση, την όσμωση, τη διακίνηση των ιδεών, την κοινωνική ευαισθησία και περνούν τον περισσότερο καιρό στις αίθουσες, στα σπουδαστήρια, στα εργαστήρια.
- (4) Οι (αυτο)αποκαλούμενοι αμφισβητίες, οι οποίοι -εντασσόμενοι ή μη σε παρατάξεις και μορφώματα- αντιπαράθενται δυναμικά σε κάθε διαδικασία, μέτρο, νόμο, κατάσταση που διαφωθούν πολιτικά, ιδεολογικά ή συντησιακά.

Το φοιτητικό κίνημα συντίθεται και από τις τέσσερις παραπάνω (ίσως και άλλες μικρότερης σημασίας) κατηγορίες αλλά καθοδηγείται (για πολλούς: «καπελώνεται») από τις περισσότερο οργανωμένες, δραστήριες ή δυναμικές ομάδες.

Το μέγιστο πρόβλημα δεν είναι αν μέσα στις ομάδες εισχωρούν και

φοιτητές (ή μη) με ακραίες απόψεις και επιδιώξεις αλλά αν οι συγκεκριμένες ενέργειες γίνονται υπό την καθοδήγηση Καθηγητών με τους οποίους συναλλάσσονται (βαθμολογικά και όχι μόνο) και αν οι αρμόδιες πρωτανικές Αρχές σιωπούν και φοβούνται να δράσουν.

Αυτό είναι το κυρίαρχο πρόβλημα: η «διαπλοκή» φοιτητών και (ορισμένων) Καθηγητών και ο φόβος.

Πολλοί μεσήλικες, που είχαν την τύχη να είναι μέλη ή να παρακολουθήσουν τη δράση του φοιτητικού κινήματος ορισμένων δεκαετιών πριν, συγκρίνουν εκείνο το κίνημα με το σημερινό και βρρίσκουν ότι το σημερινό έχει χάσει την ποιότητα και τη δυναμική του. Έχει εκφυλιστεί. Συμφωνείτε με αυτήν την άποψη;

Κάθε κίνημα, και όχι μόνο το φοιτητικό, εμπνέεται και δραστηριοποιείται με βάση τις αξίες και τις αρχές της εποχής του, τα ιδανικά και τα όνειρα της γενιάς του. Πώς θα μπορούσαμε άραγε να έχουμε ένα ρομαντικό, ανιδιοτελές, ανεξάρτητο, δημιουργικό, δημοκρατικό φοιτητικό κίνημα όταν όλα αυτά τα χαρακτηριστικά έχουν γκρεμισθεί, αλλοιωθεί και αντικατασταθεί από μια γενηκευμένη ανομία και έλλειψη εμπιστοσύνης στους θεσμούς.

Ποια αρνητικά και ποια θετικά χαρακτηριστικά προσδίδετε στο σημερινό φοιτητικό κίνημα; Ανταποκρίνεται στο ρόλο του ως σημαντικός πολιτικό - κοινωνικός φορέας;

Υπάρχουν παρατάξεις που ακολουθούν, χωρίς πάντοτε να υιοθετούν άκριτα και μηχανιστικά, τις

γραμμές των κομματικών νεοθαιών ή των κομμάτων με τα οποία συγγενεύουν. Άρα πρόκειται για ζωντανά ή λιγότερο ζωντανά κύτταρα του ίδιου συστήματος σκέψης, διαχείρισης και εξουσίας.

Υπάρχουν παρατάξεις και ιδίως μορφώματα που ακολούθούν μια ιδιότυπα αυτόνομη πορεία, αρνούμενα κάθε -φανερή τουλάχιστον- επαφή με το πολιτικό σκηνικό.

Το ερώτημα είναι αν οι όποιες δράσεις των μεν και των δε εντάσσονται μέσα στο ρόλο του Πανεπιστημίου (π.χ. τη διαχείριση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού), αν βελτιώνουν ή διευρύνουν τους όρους παροχής της γνώσης (π.χ. καλύτερη υποδομή, διευκολύνσεις στους εργαζόμενους) ή αν απλώς εκτονώνουν μια -άλλοτε δικαιολογημένη κι άλλοτε όχι- δυσφορία για τα όσα συμβαίνουν γύρω μας.

Θετική η συμμετοχή. Αρνητική η συνενοχή.

Θετική η «πτώση των τειχών» ανάμεσα σε διδάσκοντες και διδασκόμενους. Αρνητική η «συναλλαγή».

Θετική η τεχνολογία. Αρνητική η έλλειψη κουλοτούρας.

Θετική η ελευθερία. Αρνητική η ασυδοσία.

“ Αυτούς τους μύθους (περί εξέγερσης, ανατροπής, επανάστασης -μέσω της ατομικής ή παρεϊκής βίας) και αυτούς τους συμψηφισμούς παρ-ανομιών (ανάμεσα σε όλους τους παράγοντες που συγκροτούν το Πανεπιστήμιο, από τον Υπουργό Παιδείας μέχρι τον τελευταίο διοικητικό υπάλληλο), αυτούς τους ομφάλιους λώρους που συνδέουν πολιτική, χρήμα, δόξα και Πανεπιστήμιο πρέπει να διακόψουμε. Αλλιώς σε λίγα χρόνια θα μιλάμε για ένα πανεπιστήμιο - no go place.

Μόνον αρνητική: η απουσία αισθήματος προσωπικής ευθύνης.

As ολοκληρώσουμε τον κύκλο της συζήτησής μας επανερχόμενοι πάλι στα έκτροπα, τα οποία συμβαίνουν στο χώρο των πανεπιστημίων με πολλήs αφορμές. Ποιο είναι το βαθύτερο και βασικό αίτιο που συχνά - πυκνά καθιστά το χώρο των πανεπιστημίων, χώρο αντιδημοκρατικών συμπεριφορών και βανδαλισμών;

Δεν υπάρχει ένα αίτιο αληθιά πολλοί μύθοι και συμψηφισμοί. Αυτούς τους μύθους (περί εξέγερσης, ανατροπής, επανάστασης -μέσω της ατομικής ή παρεϊκής βίας) και αυτούς τους συμψηφισμούς παρ-ανομιών (ανάμεσα σε όλους τους παράγοντες που συγκροτούν το Πανεπιστήμιο, από τον Υπουργό Παιδείας μέχρι τον τελευταίο διοικητικό υπάλληλο), αυτούς τους ομφάλιους λώρους που συνδέουν πολιτική, χρήμα, δόξα και Πανεπιστήμιο πρέπει να διακόψουμε. Αλλιώς σε λίγα χρόνια θα μιλάμε για ένα πανεπιστήμιο - no go place. □